

Mussolini govoril
pred materami v
vojni padlih

Premijer je v ironičnem govoru udaril po sankcijskih narodih. Stroga cenzura za vojne korespondente.

RIM, 2. dec. — Včeraj je imel premijer Benito Mussolini govor pred 900 materami in vdovama, ki so padli v svetovni vojni, v katerem jih je pozivjal v borbo proti sankcijam, obenem pa v skrajno ironičnem tonu udaril po kaznili akejki, katero je podvzela Liga narodov proti Italiji. Fašistični glavar je rekel: "Ve imate vso pravico, da storite prednjo stražo armade Italijanskega ženstva. Vlada nem je zaupala nalogu, da s sistematično, energično in neizoblikivo odločnostjo pobijate nasramljeno gospodarsko oblegačje proti Italiji."

Potem je ironično očital zavetnicam Italije v svetovni vojni, ker so se v Ženevi obrnile proti nji. Dejal je, da ako bi se v vojnih materah povedalo skrat, ko so zvedeli o smrti svojih sinov, "da bodo nekoga delavci, za katere ste žrtvovale mladost svojih sinov, dajajo orožje sovražniku, ki se bori proti italijanskim četam, bi bile potrebe zavrnile kot hude sa-

Mussolini je rekel ženskam, da Italija dovolj sirovin, da se lahko zoperstavlja sankcijam. Materijalna stran je brez kompromisa v primeri z moralno. Zvezni eksperci smatrajo Italijo za laboratorijskega kuhinja, je dejal Mussolini.

V imenu zbranih vojnih maternic Metzinger, ki je v imenu žensk objubila "nezlonosno odpor" italijanskega ženstva proti sankcijam.

Zadnje dni je imel Mussolini zavezovanje s angleškim in francoskim poslanikom, toda vladni poslanci sugestijo, da je na tem mazanje napetosti. Italija z veliko skrbjo, kakšno stališče bo zavzemala, ameriška vlada gleda olnjih.

Na afriških frontah je danes popoln molk. Maršal Balaglio je te dni ukazal najstrosti na poročila vojnih in francoskih generalov, katerih je v Afriki okoli 200. Med drugim je bil, da se v poročilih sploh ne sme navajati nikakih imen, katerih je celo imenovati.

ASMARA, Eritreja, 2. dec. — Eritrejsko poveljstvo poroča, da je bila večina orožja in municij, katero se je zaplenilo Abes, na južni fronti, angleškega izdelka.

ADDIS ABABA, 2. dec. — Družabno mesto Jijiga pričakanje, da bodo Italijani v teku dnevnih vpravili na mesto masakr napad iz zraka, ter so začeli napovedano je celo imenovati.

DETROIT, Mich. — Porocila ene izmed tukajnjih avtomobilskih tovarn kažejo, da se pričinko oglasili povečani proizvodnji avtomobilov rabi najmanj eno tretjino manj delovnih moči, kot bi se jo potrebovalo za isto proizvodnjo leta 1930.

Vladni urad svari pred hujšo krizo v bodočnosti

Ogromne tehnološke izboljšave zahtevajo znižanje delovnih ur in zvišanje mezd, če se hoče preprečiti rastočo brezposelnost.

WASHINGTON, D. C. —

Zvezni ženski urad delavskega departmента je baš zaključil študijo o vplivu izboljšane strojne produkcije, ter prišel do zaključka, da bo sedanja armada brezposelnih v Ameriki i z g e d a l a k t mala p e s c i a v primeri z armado brezposelnih v teknu nekaj let, ako se ne zniža delovnega časa, obenem pa v zviša delavskih mezd.

Omenjeni vladni urad je prenalo 250 tehnoloških izboljšav v 115 tovarnah med leti 1921 in 1931 ter je pronašel, da se je v tej dobi produktivnost posamezne delavke v nekaterih slučajih povečala z 100 odstotkov, dokler so se meze posameznih delavcev v isti dobi skrčile. V eni petini slučajev se je produktivnost povečala od 300 do 1000 odstotkov, toda več kot polovico delavk, prizadetih od pospešenih metod proizvodnje, je zasluzilo po njih uvedbi manj kot

ta so poprij, samo tri desetine delavk pa so zasluzile več. V slučajih, ki tvorijo 70 odstotkov, so spremembe zvišale produktivnost delavk od 10 do preko 1000 odstotkov.

"Vzpričo velike brezposelnosti, ki že danes obstoji v deželi, so podatki, ki se jih je zbral v tem proučevanju, skrajno značilni," pravi poročilo vladnega urada. "Predno so bile izvršene opisane tehnološke izboljšave, je bilo v gotovem procesu zapošlenih 6,401 delovnih moči. Šest mesecev pozneje pa je bilo pri tem procesu zapošlenih le 3,604 delovnih moči, torej skrčenje za 44 odstotkov."

Da so spremembe povečale telesno in živčno utrujenost delavcev, vrhu tega so znižale njih zasluzek, je razvidno iz istega poročila, v katerem je rečeno, da se delavci pritožujejo, kako težko je držati tempo s stroji, in tako ubijajoče vpliva nanje monotona operacija strojev, vrhu tega pa da je pri delu manj prilike za oddih kot kdaj prej.

DETROIT, Mich. — Porocila ene izmed tukajnjih avtomobilskih tovarn kažejo, da se pričinko oglasili povečani proizvodnji avtomobilov rabi najmanj eno tretjino manj delovnih moči, kot bi se jo potrebovalo za isto proizvodnjo leta 1930.

NEW YORK, 2. dec. — Lokalne unije godbenikov, ki pridajo Ameriški delavski federaciji, so odglasovale za stavko, vseh godbenikov pri WPA godbenih projektih, ki ima stopiti v veljavno v četrtek, in sicer kot protest proti podaljšanim uram, proti računanju vstopnine v koncertom, za katere igrajo brezposelni godbeniki, in pa proti oddajanju dotičnih koncertov potom trgovskih radio postaj. Direktor vladnega projekta za brezposelne godbenike je Nikolaj Sokoloff, ki je bil poprej dirigent simfoničnega orkestra v Clevelandu.

V pozdrav

82 žrtev prometa

Preko zadnje sobote in nedelje je bilo v avtomobilskih nesrečah širok dežele ubitih 82 oseb.

GEN. JOHNSON ZAVRNJEN OD UNIJE

WASHINGTON, D. C. — Gen. Hugh S. Johnson, ki sedaj piše dnevne članke za neki časnik, ki je zanikal, da imajo brezposelnih sploh kakje pravice. Rečeno je bilo, da ljudje, ki so brez dela, naj sami sebi pripisajo krvido, in da vlada nima nobene odgovornosti zarne. To je čisti paganismus. Edina svrha vlade je, da skrbi za ljudi, ki živijo pod njo."

Žena čikaškega veletrgovca odpodila roparje

CHICAGO, 2. dec. — Včeraj 3. ure zjutraj je bil od dveh banditov napravljen roparski napad na dva čikaška vletrgovca, ki pa se je izjalovil radi bojevitosti, katero je pokazal žena enega izmed roparjev. Spodaj se je vrnil ob mračni obali Chicago Riverja vzhodno od Michiganskega bulevarda. Padlo je ducat strelov, toda na srečo ni bil nihče ranjen. Zgodilo se je takole: Leon in Frederick Mandel, brata, ki vodita veliko trgovino na State Street, sta se s svojima ženama vračala iz nekega hotela v avtomobilu, katerega je vozil šofér. Družba je nameravala stopiti na Leonovo 135 čevljevja, na kateri Leon in žena sta stanujeta. Baš ko je avto dospel do pomola, je stopil k vratom neki bandit s krinko na obrazu, jih odpril ter rekel: "To je rop. Obnašajte se mirno, pa se vam ne bo nič zgodilo." Tisti trenutek je pritekel na hodilce, ki je zadržal tempo s stroji, in tako ubijajoče vpliva nanje monotona operacija strojev, vrhu tega pa da je pri delu manj prilike za oddih kot kdaj prej.

DETROIT, Mich. — Porocila ene izmed tukajnjih avtomobilskih tovarn kažejo, da se pričinko oglasili povečani proizvodnji avtomobilov rabi najmanj eno tretjino manj delovnih moči, kot bi se jo potrebovalo za isto proizvodnjo leta 1930.

NEW YORK, 2. dec. — Lokalne unije godbenikov, ki pridajo Ameriški delavski federaciji, so odglasovale za stavko, vseh godbenikov pri WPA godbenih projektih, ki ima stopiti v veljavno v četrtek, in sicer kot protest proti podaljšanim uram, proti računanju vstopnine v koncertom, za katere igrajo brezposelni godbeniki, in pa proti oddajanju dotičnih koncertov potom trgovskih radio postaj. Direktor vladnega projekta za brezposelne godbenike je Nikolaj Sokoloff, ki je bil poprej dirigent simfoničnega orkestra v Clevelandu.

V bolnici

Včeraj se je podal v Lakeside bolnico poznani rojak Šrečko Erzen, 110 E. 72 St. Obiski niso dovoljeni. Želimo mu skrajšanje okrevanje!

"PAGANSKI" NAZORI TORIJEV BIČANI

PHILADELPHIA, Pa. — Metodični odbor za domače misije je te dni ostro ožigosal časopise, ki postavljajo lastinske pravice nad človeške pravice. Dr. W. E. Gratz, urednik "Epworth Herald", urednega glasila metodistov sirom deželi, je izjavil: "Uredniki članiki v mnogih naših časopisih se glasijo kot da krščanstvo sploh ne obstoji. Nedavno sem čital članek v nekem čikaškem dnevniku, ki je zanikal, da imajo brezposelnih sploh kakje pravice. Rečeno je bilo, da ljudje, ki so brez dela, naj sami sebi pripisajo krvido, in da vlada nima nobene dolozbe, ki bi branila načinovite davka na izplačane mezd (payroll tax). Te države so Connecticut, Maryland, Michigan, Nebraska, New Hampshire, New York in Vermont.

DVA OCETA UBITA OD SVOJIH SINOV

GEORGETOWN, Ky., 2. dec. — Tu se nahaja v ječi 24-letni Francis Warren, ki je v soboto ubil svojega očeta, ko je prepel njegovo 19 let staro sestro. WILDCAT VALLEY, Va., 2. dec. — V isti gorskem ječi, kjer se je nahajala pred par tedni ujetljica Edith Maxwell, ki je s čevljem ubila svojega očeta, ko je začel pretepati, ker je pojavil njegovo 19 let staro sestro.

OTTAWA, Ont., 2. dec. — Kanadska vlada je sinoči uradno naznanila, da se ne smatra vezana po nobenih sankcijah, podvetih od Lige narodov, ki bi utegnil dovesti do vojne. Izjavila, katero je podal premjer MacKenzie King, povdarja, da izjave, katero je podal Ženevi kanadski zastopnik dr. W. R. Riddell, so le izraz njegovega osebnega mnenja, nikakor pa menja kanadske vlade.

Kanadska vlada želi opozoriti, da medtem ko vlada podpira gospodarske sankcije proti Italiji, pa ne priznava nobene izjave, s katero bi bila Kanada zavezana izvajati kakve vojaške sankcije. Nobena takša izjava ni moguča, dokler je ne odobri kanadski parlament.

Izjava dalje zanikuje, da je kanadska vlada podvzela inicijativi v zadevi olnjih in premogovnih sankcij proti Italiji.

LONDON, 2. dec. — Izjava kanadske vlade, s katero se je Kanada odrekla odgovornosti za predlog kanadskega delegata v Ženevi za razširjenje proti-italijanskih sankcij na olje in premog, je v tukajnjih diplomaticih krogih povzročila največje presenečenje. Stališče kanadske vlade se bo najbrže razmotrilo na izredni seji britskega kabineta.

Predlog za olnje in premogovne sankcije je stavljal v Ženevi stalni kanadski zastopnik pri Ligah narodov, dr. W. R. Riddell, ter je bil vsled tega znan kot "kanadski predlog."

Diplomatično so na prvi pogled mnenja, da Kanada s to izjavijo hoče dati razumeti Angliji, da se ona ne smatra moralno oziroma avtomatično obvezanim priti na pomoč Angliji v slučaju italijansko-angleške vojne, in da je Kanada zavzela to stališče vsled Mussolinijevih izjav, da bo Italija uveljavljenje olnjih in premogovnih sankcij smatrала za "sovražen čin."

GRŠKI KRALJ JE PROGLASIL AMNESTIJU

ATENE, 2. dec. — Grški kralj Jurij II. je včeraj odredil pomilovanje za vse vdeležence v marčevi revoluciji, toda dekret določa, da osebe, ki se jih smatra za nevarne, se lahko konfirira na gotove kraje, ako se vidi potrebno. Tudi premoženje, ki je bilo zaplenjeno voditeljem revolte, bo vrnjen, razen, kjer je bil dobljeno na "nemoralen način."

Konvencija čistilcev

Danes se je v Clevelandu otvorila konvencija oblačilnih čistilcev iz države Ohio. Navzočih je 200 delegatov.

Brezposelno zavarovanje pred zavirami

NEW YORK, 2. dec. — Ameriška zveza za socialno sigurnost naznanja, da stoji zvezni zakon za brezposelnostno zavarovanje v večini držav pred velikimi zavirami. V nekaterih državah bo izvajanje zakona sploh nemogoče, dokler se ne popravi državni ustav. Poročilo se opira na pravkar zaključeno preiskavo, ki je odkrila, da je samo sedem držav, v katerih ne bo zvezni zakon naletel na nobene zavire, ker ni v njih ustavov nobene določbe, ki bi branila načinovite davke na izplačane mezd (payroll tax). Te države so Connecticut, Maryland, Michigan, Nebraska, New Hampshire, New York in Vermont.

Kanada se ne želi za-plesti v vojno v Evropi

OTTAWA, Ont., 2. dec. — Kanadska vlada je sinoči uradno naznanila, da se ne smatra vezana po nobenih sankcijah, podvetih od Lige narodov, ki bi utegnil dovesti do vojne. Izjavila, katero je podal premjer MacKenzie King, povdarja, da izjave, katero je podal Ženevi kanadski zastopnik dr. W. R. Riddell, so le izraz njegovega osebnega mnenja, nikakor pa menja kanadske vlade.

Nazivlje temu, da je FERA s tem prenehala poslovati, pa je vlada zadnji dan vendar izplačila \$38,815, 487, da je izpolnila svoje zadnje obveznice.

Navzicle temu, da je FERA s tem prenehala poslovati, pa je vlada zadnji dan vendar izplačila \$38,815, 487, da je izpolnila svoje zadnje obveznice.

Relifni problem pa s tem še daloč ni rešen. Vsekakor je jasno, da je v deželi še stotisoč brezposelnih, kateri so vrženi v razred "nezaposljivih" enostavno iz razloga, ker se zanje nista delo pri relifnih projektih.

Kaj bo s temi ljudmi, nihče ne ve, zlasti v državah in mestih, ki nimajo sredstev za njih oskrbo. Governerji in župani trdijo, da nikakor ni res, da je vlada zaposlila vse "zaposljive" relifne.

Velik problem je tudi za lokalne relifne oblasti, koga najvključijo v razred "zaposljivih" in "nezaposljivih".

Mnogo držav je, ki nimajo nobenega denarja za brezposelne. Predsednik Roosevelt je sicer pred tednom dni na konferenci županov podal zagotovilo, "da ne bo nihče stradal," toda administrator Hopkins je včeraj izjavil, da se vlada z direktnim relifom absolutno ne bo več učinkovala.

Računa se, da je danes v deželi še kakih 5 milijonov in pol ljudi, katerim bo vlada moralno eventualno priskočiti na pomoč z direktnim relifom, ali pa pustiti, da stradajo. Kot večkrat prej, se tudi sedaj vladni krogi tolčajo z misijo, da bo privatna industria absorbita večji del tistih ljudi, toda zgodovina zadnjih let kaže, da se na takoj upanje ni zanesti.

CHICAGO, 2. dec. — Zvezni posestnik je naznanil, da se bo vse relifne, ki ne bodo plačali stanarine za december, iztriralo iz stanovanj. Prizadetih je 30,000 družin, katere stope ob bližajočem božičnem času pred izgledom, da bodo vrzene na cesto. Sirom mesta so se pojavili napisni: "Mi ne oddajamo stanovanj relifnikom."

Posestniki zvršajo krvido za položaj na relifno upravo. Dokler so bili brezposelnii na direktinem relifu, da relifna uprava gotov odstotek podpore plačala direktno posestnikom. Ko se je ljudi določili na relifna dela, se je njim samim prepustilo, da pla

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRavnost"

"ENAKOPRavnost"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO.
6231 ST. CLAIR AVE.—Henderson 6811

Issued Every Day Except Sundays and Holidays
VATRO J. GRILL, Editor

For raznšalcu v Clevelandu, za celo leto \$5.50
za 6 mesecov ..... \$3.00; za 3 meseca \$1.50
Po pošti v Clevelandu za celo leto \$6.00
za 6 mesecov ..... \$3.25; za 3 meseca \$1.20
Za Združeno državo in Kanado za celo leto \$4.50
za 6 mesecov ..... \$2.50; za 3 meseca \$1.50
Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemski države
za 6 mesecov ..... \$4.00; za celo leto \$8.00

Entered as Second Class Matter April 26 h, 1918
at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the
Act of Congress of March 3rd, 1893

104

ČUDNA ZAKULISNA IGRA

Ponovno smo že spregovorili o dvojnosti in kolebljivosti francoske zunanje politike, ki ni bila brez krvide na spremembi političnih razmer v Nemčiji in Avstriji. Od tedaj ima fašizem glavno, iniciativno besedo v Evropi, ker ni bilo in še ni iskrenega sodelovanja med zapadnima evropskima demokratičnima velesilama. Od 1933 leta dalje diktira fašizem Evropi, čeprav so si začasno razne fašistične velesile v laseh. Dasi v zadnjih časih razni fašistovski režimi ne žive baš v medsebojnem prijateljstvu, vendar eden ali drugi fašizem diktira ostalim državam način in tempo nastopanja in jih sili, da uravnavajo svojo politiko po zahtevah enega in drugega fašizma, namesto da bi vodile politiko v skladu z interesu Evrope in demokracije.

Lansko leto se je zasnovala ideja prijateljskega bloka med Francijo, Češko in Rusijo; ta blok naj bi bil močnejša protutež proti raznim fašizmom. Ta ideja je zvezana z imenoma pokojnega Barthouja in češkega državnika Beneše. Barthou je postal žal žrtve marsejskega atentata. Kdo veruje v slučaje, naj veruje. Kdo je skromen, bo zasledoval ozadje zločinskega atentata samo do madjarske Janke Puszte. Kdo misli globlje, bo vedel, da so zvezne teroristov segale dalje.

Laval je postal naslednik pokojnega Barthouja. Beneš se trudi, da reši njeovo osnovno zamisel. Toda pri vseh svojih najodličnejših sposobnostih ne more Beneš rešiti tega, kar se zamudi ali zagreši drugod. Namesto da bi ustvarili zasnovani blok, namesto da bi se sporazumeli pravočasno z Anglijo, je Laval sklenil nejasen sporazum radi afriških kolonij.

Pisali smo že o dyolični Lavalovi vlogi med Londonom in Rimom ves čas abeinskega konflikta. Zdaj prihajajo nove vesti iz zakulisne igre.

Nedavno je bila v Švici seja upravnega sveta bazelske banke za mednarodna plačila. Na konferenci se je govorilo o zaščiti bank in denarnega prometa za slučaj vojne. Kapitalisti pač skrbe za to, da se zavarujejo njihove "poslovne zadeve" v vsakih razmerah. Ob tej priliki je prišlo do važnih razgovorov o marsicem.

Znani novinar Pertinak poroča v "Echo de Paris" in gospa Tabonis v "Oeuvre," da je predsednik nemške banke Schacht z uspehom razlagal guvernerju angleške banke Montagu Normanu, da sankcije proti Italiji pomenijo veliko škodo za evropsko gospodarstvo, liro in funt šterling. Guvernerju francoske banke Tannery-ju je predložil skupno nemško-francosko posredovanje v italijansko-abeinskem konfliktu. S sklicevanjem na izrecno pooblaštilo s strani Hitlerja je ponudil pogodbo med Nemčijo in Francijo. "Mi Nemci ne mislimo na to, da bi spremenili svojo zapadno mejo. Prej ali slej si bosta Nemčija in Poljska razdelili Ukrajino, trenutno smo pa zadovoljni, ako uveljavimo svoj vpliv v baltijskih deželah."

Po "Oeuvru" je bila ta Schactova
(Dalje v 6. koloni.)

Dramsko društvo Anton Verovšek

Cleveland - Collinwood, O.

Kam pa v nedeljo? Ja, ali še ni veste kaj da bo na odru Slov. Del. Doma, na Waterloo Rd?

Dramsko društvo "Anton Verovšek" bo podalo v nedeljo, ob 3. uri popoldne socijalno drama "Poročna noč", v treh dejanjih. Predstavljenia bo tudi živa slika iz srednje-veških časov. Med dejanji vas bodo pa zabavali dobro poznavni Vadnalovi bratje, po končanem programu se bo pa vršil ples v spodnji dvorani. Za ples bo skrbela dobro poznan Krištofova godba, tako da ne bodo nobenega noge srbele.

Dramsko društvo "Anton Verovšek", kot odsek Slov. Del. Doma dela samo za Dom, zato je dolžnost vseh, da ga podpiramo, pa ne samo to. Omenjeno društvo se je že zmerom odzvalo povsod in pomagalo raznim društvom pa naj si bo na odru ali drugod, zato bi se morali bolje zavedati rojaki in podpirati take ustanove.

Vem, da bo eden ali drugi rekel, ja 50c za vstopnino v teh slabih časih je preveč. Ali mogoče vas stane kaj manj če greste v mesto in poleg tega si kompanije kopijoči vaš teško prislužen denar. Vsak zaveden človek bi moral podpirati take ustanove, katere so njemu koristne in neškodljive.

Zato ste vsi prošeni in vabljeni, da ne pozabite nedelje, dne 8. decembra ob 3. uri popoldne. Vloge omenjene igre so v dobrih rokah, tako da bo vsak kos svoji vlogi. Vstopnice so v predprodaji po 45c, katere se dobijo pri članilih Verovška.

Torej, na veselo svidenje v nedeljo in napolnite dvorano do zadnjega kotačka.

Za dramsko društvo Anton Verovšek,

Tony Zigman.

V boj do spremembe in zmage

Collinwood, O.

Ljudstvo v industrijskih delah in pokrajini je vkljub od reakcije započetanim očem počelo spregledavat in se biti iz kapitalističnega uspavanja, ter prihaja do spoznanja, da druge moči ni in jo ni. Malikovanje, uklanjanje in pričakovanje iz neba ne je ljudstvu kruha, manzne ne padala samo enkrat,

(če je.)

V dvajsetem stoletju trpi na milijone vernih očetov in mater in njih nedolžnih otročev vseh zime in lakov. Zgleda, da jih sam Bog tepe z bojkotom in raznini sankcijami, da ne dobijo kar je vstvarjenega za nje. Saj je bil vendar človek ustvarjen, da bo srečen in se povpel do najvišjega bitja na zemeljski obli. Ali je to tisti višek človeštva, da v krščanski deželi človeku nastavlja bajonet, kot se to godi v sveti Italiji, kateri načeljuje velenorilec Mussolini in edini zaveznički pod solnecem papež z svojim kardinalskim vojaštvom. Delo teh dveh zaveznikov, prekaša vse moje dostojnosti človeštva, dvatisočih vsedne zgodovine. Toraj od te strani ni in ne bo kruha za ljudstvo. To je ena stran, katera nam je po dolgem pričakovovanju pokazala

daje ugodna tla za krizo in vojne. Vojna je raziskovalce trga za nadaljni profit. Vojna, revščina in bolezni eden drugemu gladijo pot in kjer je ljudstvo bolj zatemnjeno tam imajo ti trije zaveznički bolj utrjene postanke. Toraj v času ko se je vse izdelovalo na roke je bilo še nekaj in slabu je bilo vsed tega ker je bilo vedno premalo produkta na trgu. Ali to dobro dragi bratje delavci smo že preživeli. Moderna tehnika jo je spravila v grob in seboj potegnila vse tiste lepe račune cvetčega individualizma, to je tista pesem "vsaki zase, Bog za vse". Moderna mašinerija, ki se vsaki dan izboljšuje, meč ljudstvu na cesto. Delavci ki so dali vsa svoja leta industriji danes čakajo in prosjačijo po relifnih uradilih, da dobe vsaj pajeve preživljenje. Relifni skladi hitro potekajo in kmalu bodo izčrpani in že danes iz relifnih uradov mečajo ljudi na cesto, ter trumona marširajo na smetišče človeštva. Ali umreti na smetišču ali se pridružit fronti, katera zahteva kruh — e to — tista malenkost, ki pa še dela tudi nima nobene garancije za svoje delo in bo danes ali jutri vržen v armado siromakov in če pa oni slučajno ne, pa se bodo njih otroci zgubili na slaba pot v tavanju za zaslужkom. Zdravo delavstvo, ki pa spozna ta celična življenja se danes korakoma približuje strukturi ekonomike delavske politike z upanjem in resnim namenom, da si bo postavilo samo temelj svoji zdravi bodočnosti da ne bo voč vojn, lakote in drugega kapitalistično-mehaničnega trpljenja.

Zadnje volitve so nam pokazale slike sijajen napredek in socialistične zmage v Švedski, Norveški, Švici, Danski in Belgiji; tudi v Ameriki so socialisti zmagali v treh okrajih. Milwaukee, Wis., Bridgeport, Conn. in Reading, Pa. in če bi ne prišlo do tega nesrečnega razkola v delavški stranki bi danes že maršikje delavci imeli deželo v svojih rokah. Kadar bo delavstvo prebolelo tisti hud udarec in načrtoval enotno zdravo fronto, takrat se bo počelo pisati novo zgodovino in beg iz prokletstva, beg v novo in pošteno človeško družbo.

Delavci, da boste tudi vi pionirji tega najvišjega dela zgodovine, pridružite se socialistični stranki Amerike. Soc. klub št. 49 ima mesečno sejo dne 5. decembra zvečer v Citalnici S. D. Doma na Waterloo Rd. Enako so tudi žene dobrodošle in če ne pa saj iztirajte izza peči vam že može, da postanejo boriči vborov pod enim vodstvom, v slučaju nezmožljivosti, bi bilo priporočljiv najjetje pomožne moči.

Starišem, ki želijo, a niso že vpisali svojih otrok, se nazadnja, da se vajte vršijo vsak otrok med peti in sedmo uro zvezčer v Slov. Domu na Holmes Ave. Na prihodnji seji, katera se vrši nočjo, 3. dec., ob 7. uri zvečer se bo ukrepalo glede prireditve, ki se bo vršila dne 29. dec. ter glede Miklavževega večera, ki se ga bo priredilo za mlade pevce in pevke tega zboru.

Dolžnost vseh staršev je,

da se vsi udeležijo te seje,

da se ukrene vse potrebno za

prireditve dne 22. decembra.

Pokažite, da se zanimate za dobro stvar. — A. Noč.

J. M.

Anton Skapin.

Letna seja

Wickliffe, O.

Ker je v sredo, 4. dec. letna

soja podružnice št. 49 Slov.

Zenske Zveze, se mi zdi potrebo-

no napisati par vrtic.

Na zadnji seji je bilo sklenje-

no, da bomo imeli društveno

prireditve v nedeljo, 19. januarja,

1936 in da mora vsaka čla-

nica vzeliti ali pa prodati eno

vstopnico, to pa zato, da bomo z

zdrženimi močmi pomagale pri-

zelenze zobe.

No kaj pa druga stran, ki je

tudi bila večkrat s cvetjem povita?

— Producija in distribuci-

bodisi na seji ali pa na veselicah.

je vsa v privatnih rokah — in

Koliko bolj prijetno je delati za

ne Ijudskih — toraj to je

državno

članskega

zgodovine.

VELIKI TRGOVEC

POVEST

Spisal ENGELBERT GANGL

In materino srce zakipi v močni, v vsemogočni ljubezni in pravi: "Nikdar in nikoli! Obljubila sem, da umrjem, da bo srečen moj otrok."

In materino srce umrje, in pridejo angelji iz nebes in odneso zlato materino srce k Bogu. Bog pa ga posiplje z večnim veseljem, in vrelci nemilnive sreče se odpro, in v srce zakipi toliko blaženstva, da zaprosi večnega Boga: "O moj dobi Bog, naj umrje tudi moj otrok, naj pride sem k meni, potlej mi bo tako dobro, potlej mi bo tako neizmerno dobro, ko te bom gledala srečna mati s sinom iz oblijev v oblije!"

In Bog čuje in usluši prošnjo materinskega srca, in sinu pošle smrt in ga vzame k sebi v nebesa. Takrat pa je bilo obema tako dobro in njima bo dobro na vekov veka — — —

Otroci so z odprtimi ustimi in ušesi poslušali to pravljico. Še dolgo potem, ko je nehal Janez čitati, so molčali. Janezu in Nani pa so se zasvetile solze v očeh. Orglavec je še vedno kazal svojo umetnost. Odprl je vse registre, da se je usulo s kora do v cerkev celo morje polnoglasja. Izmed njega pa se je že začul tu in tam začetek znane pesmice, ki je vedno jasneje in jasneje prihajala na dan ter se končno lahko in pobožno zazivala v milih glasovih po hramu božjem. In kar nehoti so dvignili otroci in žene svoje glasove da so začeli najprej tiho, potem glasno in glasnejše ujemati z glasovi orgla, in v trenutku je donela visoko črez obokan strop proti sinjemu nebu pesem: "Marija, mati ljubljena! . . ."

Zalokarjev Janez je stal ob stranskem oltarju, ki ji posvečen Mariji. Polagoma se je sklonil na kolena, sklenil roke, in ustnice so se mu začele naglo gibati. Molil je za svojo mater . . .

Gospod prošt se je takisto zatopil v molitev. Veselilo ga je, da je zopet dokončano jedno delce, ki naj poveličuje slavo božjo in dviga srca k nebesom.

Iz zakristije pa pride zda, cerkevnik, pristopi k proštu in mu tiko zašpeče na uho: "Gospod prošt, obhajilo!" Gospod se vzdrami in reče: "Pozvon!"

II.

Po obhajilo je bila prišla Zalokarjeva dekla.

Zena Martina Zalokarja je bila namreč bolna, kako bolna. Bohala je že več let, in bilo je mnogo vzrokov, da je začela bohati. Ko se je primožila k Zalokarjevi hiši, je bila cvetoče dekle lepega, zdravega lica in visoke, ponosne rasti. Dasi je bila nini preproste malomeščanske rodbine, vendar je bilo na vsej njeni zunanjščini nekaj gospoškega.

Martin jo je bil vzel iz ljubezni. Poštana deklica mu je prijala, in njegovo srce je gorelo za njo. Pa tudi Martin je bil lep, postaven fant, visokorastel in krepak v telesu. Ko se je vrnil od vojakov, se je njegov stas še

bolj oblikal, in bilo ga je v resnici lepo gledati, ko je stopal ob nedeljah s svojimi vrstniki po trgu. Rada ga je videla tudi Rezika, sedanja njegova žena, še predno je šel k vojakom. A tem rajši ga je videla sedaj, ko je prisel zopet domov ter ji dejal prosto od srca, da je vzame za ženo, če ga mara.

Precej prvo leto po njegovem povratku sta mu umrla oče in mati kmalu drug za drugim. Takrat so razsajale po Metliku in njeni okolici crne koze, ki so pokosile mnogo mladih in staršljivih. In na kozah sta umrla tudi Zalokarjevega Martina oče in mati. Ostala je Martinu v jedno nadstropje zidana hiša z mesarnijo, vrh tega na bregu za hišo vrt in pa nekaj polja v "Ravnih njivah", koder imajo še današnji metliški gospodarji svoja zemljišča. Vse Martinovo posestvo je bilo nezdolženo, lepo ohranjeno in skrbno obdelano. Gledati je torej moral Martin, da dobi pridno gospodinjo, ki mu bo podpirala tri ogle pri uši, četrtega — je menil — bo hršal že sam.

In vzela sta se Martin in Rezika. Prinesla mu je k hiši par stooldinarjev dote, delavne roke in zvesto srce. To je bilo pred dvanaestimi leti . . .

Lep je bil isti dan, ko so šli dolgi vrsti svatje z Rezikinega loma v cerkev, da zveže za vsej duhovnik pred oltarem zateženina in lepo nevesto. — Spredaj so piskali mestni godci oračnico, zloženo v čast očetu Radeckemu. Ta se jim je zdela najprimernejša, ker je bil ženin vojaka. Potem je stopal oče starejšina z Rezikino botro. Starješina Mavrič je bil videti krasivo volje. Široki klobuk si je bil potisnil nekoliko na stran, da so mu na jedno plat vihrali v lahtem vetrčku kot sneg beli laje okoli glave. Na prsih je imel vrijet ogromen šopek rdečih dinčkov in zelenega rožmarina, a v ustih mu je tlačila dolga smodka. Videlo se je, da si ga je Mavrič že nekoliko naložil; zakaj vedno se je obračal nazaj, pogledaval po parih, privzdigoval klobuk, tleskal z rokami, privzagnil zdaj pa zdaj — kolikor se je dalo — stare noge ter zase, kolikor mu je dopuščil glas: "Hi-hi — tra-la-la!" Pametna pesem mu ni prisla na um. Preveč je bil dobre volje.

Soseda botra ga je tu in tam potegnila za suknjo, češ, da naj

bo pameten. Ali oče Mavrič je čutil svojo veljavo, zatorej se ni zmenil za tisto botrino potezanje, nego še je mogočno odkril na desno in na levo stran, koder so stali ljudje ob hišah in gledali in zavidi ali svate. "Pridite na ostanke, pridite na ostanke jutri popoldne, ob pol petih!" je klical znancem, ki jih je srečeval.

Soseda botra pa mu reče: "Ti bi najrajši nasilil in napojil vso Metliko!"

"I zakaj pa ne?" meni oče starejšina, "saj se ne ženita vsak dan Martin in Rezika."

V drugem paru je stopal ženin Martin z družico. Napravil si je novo obleko, da je bil svečen in zlikan od nog do glave.

Na prsih mu je dehtel svež šopek, ki mu ga je zvila in pripela nevesta. Za njim je stopala Rezika s svojim drugom. Sešila si je novo svetlo obleko, in med bujnjimi lasmi se ji je prepletal poročni venec, spleten iz belih šmarnic. Tudi njej je vonjal na prsih, na srcu, ki je glasno utripalo, svež šopek rožmarina in klinčkov, v desnicu pa je nosila težko kito rož in španskega bezga. Ponižno je povešala oči, ki je stopala proti cerkvi. Vzadi za svati so se podili otroci, se rili med seboj in smejali.

Ko dospo do cerkve, stopijo godci v stran ter urežejo novo oračnico, da bi mogli svatje korakoma prestopati cerkveni prag. A oče Mavrič se ustavi in odkrige, potegne iz žepa veliko, rdečepisano ruto ter si obrise pot s čela: "Uf! Vroče je! A ostvari si moram po, da se ne prehladim v cerkvi!"

Potem se pobožno prekrža, pripogne desno koleno in stopa s sosedo botro proti velikemu oltaru. Tjakaj pristopita tudi ženin in nevesta, za njim pa se razvrste drugi svatje. Razume se, da je bilo tudi gledalev dovolj. Prisih so večinoma zato, da čujejo, s kakim poudarkom bo izgovorila nevesta velevažni 'da'.

In Rezika ga je izgovorila glasno in odločno, takisto Martin. In od tistega trenutka sta bila mož in žena. Proti nevestinem domu so šli svatje v istem redu, le da sta sedaj prvi par tvorila Martin in Rezika. Bila sta med seboj v živem razgovoru. Kaj vemo, kaj sta se menila! Prijetne stvari gotovo, zakaj Rezika se je držala na smeh in se kot v

zadregi igrala z rožicami, ki jih je nosila v roki.

Na nevestinem domu se je začela pojedina, katere se niso zmanjšeli oče Mavrič in drugi, ki so visoko cenili dobro pijačo in slastno jed. Mati Rezikina je povabila najboljše kuharice iz sosedine, ki so naredile in napoklicale najrazličnejših stvarij. Svatje so posedli okrog miz. Na gorenjem koncu sta sedela ženin in nevesta, tej na desno hišni gospodar, a ženinu na levi oče starejšina. Ta je brž po prihodu v naglici izpraznil tri kozarce perlinovec, rekoč: "Ta pijača dela slast!"

In slast je imel oče Mavrič, da je bilo kaj! Kmalu se mu je svetila obrita brada v razvertri mati, in zadovoljno si je zdaj pa zdaj pogledal rejeni trebušček.

Gostje so se zabavali do mile volje. Starci so si obnavljali spomine, ko so se sami ženili, a kar je bilo mladega in samskega sveta, ta se je hrepeneče oziral k ženinu in nevesti v misli, da je tole vrhunec sreče, če prijadra človek tako daleč, da ovijajo v cerkvi štolo okoli rok. Oče Mavrič je preeej izstaknil, kaj razmišlja mladina. S krščenim glasom je zaklical dol proti spodnjemu koncu mize: "Alo! Le glejte semkaj ta dva, ki sta zvezla v jarem, pa nam pripravila tako izvrstno gostijo! Le brž v svatovsko opravo, deca, da bomo imeli vsak dan tako južino!"

Oče Mavrič je bil vdovec. Zarosega se vpraska nekdo s konca mize: "Oče starejšina, zakaj pa se sami ne ženite, ker se vam zdi tako lepo?"

"Zato, ker stare nočem, a mlada me ne mara! A če bi dobil tako, kakovšna je današnja nevesta, pa se ozénim z njo na smrtni postelji!" odgovori oče Mavrič.

Da pa je bolj in bolj rastla dobra volja, zato so skrbeli v prvi vrsti izvrstno vino z domačih goric in pa neutrudljivi godci, ki so se utaborili okoli petih teninah na trompete in klarinet, da so žvenketale šipe v oknih. Početkom jima je šlo dobro z izgrajenjem. A ker so se jim sušila grla, so jih pridno zamakali,

da so začeli nekateri pihati hitreje, drugi počasneje, da se je prijetna godba začela polagoma izpreminjati v čuden šunder, v civiljenje in drnavanje. Tisti, ki je bil prvi med godci, je krepko udarjal s peto ob tla, češ tako piha, kakov še je udarec moč podkovane pete! In v resnici je to pomagalo. Nesoglasje se je kmalu poleglo, in poskočni napeti so kmalu zopet buhali iz čudno zavith in preluknjanih cevij.

Ta odmor porabi oče Mavrič v to, da izpije brž kupico vina. Hišna mati pride iz kuhinje in nadstoji na pragu, starejšina pa nadaljuje:

(Dalje prihodnjih)

**"MOJ DRAGI
MALI SINCEK SEDAJ
JE KOT MALI
SPACEK"**

Bil je zelo suh in ni imel nobene apetite; niti več nisem vedel kaj mi storiti!

Matere pravijo, Trinerjev groznik vino je ravno pravo zdravilo na subo podhranjenje otrok. Njega vredno je najboljše snovi, ki jih je zdravilo na veda iznajti mogla za odprave zaprtnice, slabega apetita, glavobolja, zgube spanca, plinov, slabega diha, nečiste kože in stotnosti. Prijemo za prebavnini nerednosti. Prijemo za piti in dobro zanesljivo dresinko zdravilo. V vseh lekarjih.

**TRINER'S ELIXIR
OF BITTER WINE**

Joseph Triner Company, Chicago

NABAVITE SI PRISTEN
BLUE DIAMOND PREMOG

pri nas.

L. R. Miller Fuel, Inc.

Quality Coal and Coke

1007 E. 61 St.—Endicott 1032

666 PREHLADE
ustavi
in
VROČICO
pri dan
glavobol
v 30 minutah

Tekoina - tabletii
mazilo - nosne
kapljice

Samostojno podp. društvo

Ž u z e m b e r k

Tem potom se vabi vse društvene člane, da se gotovo udeležite letne seje, ki se vrši dne 4. decembra, ob 7. uri zvečer v društveni dvorani.

Ker zaradi neudeležbe članstva že parkrat ni bilo nobene seje, imamo na programu več zanimivih točk, kakov tudi volitev novega odbora za leto 1936. Vsak ima pravico k dobrega predlagati ali pa protestirati pri seji, a ne potem, ko je prepozno, torej v sredo vsi na sejo Samostojnega podp. društva "Žužemberk".

Z bratskim pozdravom,
Odbor.

Vsem Slovencem,

ki čitajo angleško, kakor tudi staršem, ki želijo dati svojim odraslim sinovim in hčeram v roke dobro knjigo, priporočamo krasno novo povest

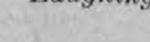
Grandsons

(VNUKI)

KATERO JE SPISAL

Louis Adamic

Avtor 'The Native's Return,' 'Laughing in the Jungle' in 'Dynamite'

To je povest treh vnukov slovenskega izseljenca v Ameriki.

Cena lepo vezani knjigi obsegajoči 371 strani, je \$2.50.

NAROČILA SPREJEMA

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE. — — — — CLEVELAND, OHIO

NE TVEGAJTE — IGRAJTE SE VARNO

Z VASIMI

HRANILNIMI KNJIŽICAMI NA POSOJILNICAH

Kupite pohištvo, peči, preproge, radio aparate, električne ledene in pralne stroje.

Mi plačujemo najvišje cene na trgu za hranične knjižice. Mi prodajamo naše blago po najnižjih cenah.

THE KRICHMAN & PERUSEK FURNITURE CO.

15428-32 WATERLOO RD.

ODPRTO OB VECERIH KENMORE 0164

VOGAL E. 156 ST.

Poleg Ben Franklin 5 & 10 Cent trgovine.

BOŽIČNI IZLETI

Jugoslavci, ki namenljajo obiskati staro domovino, se bodo pridružili svojim sorokom, če bodo potovali na enem izmed velikanskih parnikov Cunard White Star linije

MAJESTIC — 6. DECEMBRA

AQUITANIA — 14. DECEMBRA

pod vodstvom izkušenega potovalnega vodnika. Pritjaga bo direktno oskrbljena. Brzovlak iz Pariza. Izvrstna posrežba. Mnogo zabave. Domaća kuhinja. Za pojasnila si obrnite na MIHALJEVIC BROS.

6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, OHIO

CUNARD WHITE STAR, LTD.